

ТАҚРИЗИ МУҚАРРИЗИ РАСМӢ

ба диссертатсияи Набизода Эмомалӣ Қуваталӣ дар мавзуи «Сиёсати инноватсионии давлат ва хусусиятҳои он дар шароити соҳибистиклолии Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ. – Бохтар, 2025. – 192 с.

Мутобиқати мавзӯ ва диссертатсия ба муҳтавои шиносномаи ихтисоси илмӣ. Таҳаввулоти илмиву техникӣ ва зарурати истифодаи он дар ҳаёти сиёсӣ ва идоракунии давлатӣ аҳамиятро барои баррасии мавзӯи диссертатсияи Набизода Эмомалӣ Қуваталӣ, ки ба масъалаи «Сиёсати инноватсионии давлат ва хусусиятҳои он дар шароити соҳибистиклолии Ҷумҳурии Тоҷикистон» бахшида шудааст, бештар мегардонад. Диссертатсияи Набизода Эмомалӣ Қуваталӣ ба шиносномаи ихтисоси илмӣ 23.00.02 – «Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ» мувофиқат менамояд ва бо таваҷҷуҳи бештар ва амиқ ба таҳлили омилҳо, механизмҳо ва стратегияи татбиқи сиёсати инноватсионӣ дар заминаи шароити муайяни сиёсӣ ва замони соҳибистиклолии давлати Тоҷикистон равона шудааст. Таҳқиқоти диссертатсионӣ аз рӯйи муҳтавои худ бо мавзӯҳои пешбиниамудаи Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26.09.2020, тахти №503 «Дар бораи самтҳои афзалиятноки таҳқиқоти илмӣ ва илмӣ-техникӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025» мувофиқат менамояд.

Дар ин замина таҳқиқоти диссертатсионӣ баррасии возеҳи мафҳумҳои калидӣ, ба монанди «инноватсия», «рушди инноватсионӣ», «технологияҳои инноватсионӣ рушд» ва «ҳукумати электронӣ»-ро дар бар мегирад. Дар диссертатсия самтҳои асосии таҳкими механизмҳои инноватсионӣ дар низомии давлатӣ ва татбиқи онҳо дар шароити миллӣ, таҳкими заминаҳои рушди устувор ва ҳамоҳанг бо сиёсати давлатӣ, инчунин таҳкими ҳукумати электронӣ ва идораи муосир баррасӣ гардидаанд.

Мубрами мавзу таҳқиқ. Махсусияти устувории давлатҳоро таҳаввулпазирии низомии сиёсӣ, сиёсат ва идоракунии давлатии онҳо ташкил медиҳад. Иродаи сиёсӣ дар ин замина нақши калидӣ мебозад. Замонавӣ ва мутобиқгардонии тарҳи инкишофи сиёсии давлат, зарур аст, дар маркази диққати субъекти қабули қарор ва ниҳодҳои татбиқкунандаи он бошанд. Дар ҳамин асос, Ҷумҳурии Тоҷикистон дар останаи пешрафти бузурги технологӣ ва инноватсия қарор дошта, дар маллакат зери сиёсати хирадмандона ва дастуру ҳидоятҳои ҳамешагии Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ–Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҷиҳати вусъат бахшидан ба раванди сиёсати инноватсионӣ аз ҷумла эҷоди фазои муосири рақамӣ, ҳукумати электронӣ, ҷорӣ намудани технологияҳои пешрафта ва таҳкими заминаи ҳуқуқӣ, таваҷҷуҳи хосса зоҳир гардида истодааст. Ҷумҳурии Тоҷикистон бо

мақсади ба амал бароварди самаранокии ҳокимияти давлатӣ ва раванди идоракунии давлатӣ, татбиқи ҳадафҳои рушди давлатдорӣ қадамҳои устувор гузошта истодааст.

Дар шароити рушдбандаи ҷомеаи муосир, инқилоби технологӣ ва таҳаввулотҳои инноватсионӣ ба унвони омили ҳалқунанда дар рушди низоми сиёсӣ ва идоракунии давлатӣ ба шумор меравад. Маҳз ҳамин воқеият заминаи ташаккули сиёсати инноватсионии давлатро дар даври соҳибистиклолии Ҷумҳурии Тоҷикистон фароҳам овардааст, ки ҳадафи он таъмини рушди устувори миллӣ, шароити зиндагии арзанда, тавассути татбиқи навоариҳои илмӣ-техникӣ ва муосирсозии низоми идоракунии давлатӣ мебошад. Инчунин, эълон шудани солҳои 2025-2030 «Солҳои рушди иқтисоди рақамӣ ва инноватсия» на танҳо изҳорот, балки як ҳадафи стратегӣ ба ояндаи дурахшонӣ Тоҷикистон аст. Дар доираи эълони ин ташаббус Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар панҷсолаи минбаъда иброз доштанд, ки ба такмили ҷаври заминаҳои ҳуқуқӣ ва қабули санадҳои дахлдор дар самти гузариш ба идоракунии рақамӣ, инкишоф додани хизматрасониҳои давлатии шабакавӣ-рақамӣ, рушди марказҳои коркарди маълумот, таъсиси маҳзани мукаммали миллии маълумот, рақамикунонии пурраи хизматрасониҳои давлатӣ ва ташкили маҳзани ягонаи хизматрасониҳои давлатӣ, рушди сармояи инсонӣ бо роҳи омӯзиш ва бозомӯзии кадрҳо доир ба технологияҳои иттилоотӣ дар дохил ва хориҷи кишвар ва баланд бардоштани маърифати истифодаи технологияҳои рақамӣ, истифодаи васеи зеҳни сунӣ дар пешниҳоди хизматрасониҳо ва низоми бақайдгирии давлатӣ, андешидани чораҳо дар самти таъмин намудани амнияти киберии маҳзанҳои маълумот, ташаккул додани соҳибкориҳои рақамӣ ва рушди савдои электронӣ, ҳамчун самтҳои афзалиятноки сиёсати инноватсионии давлатӣ диққати аввалиндараҷа дода шавад. Ташаббусҳои мазкур мубрамияти омӯзиши мавзӯи мазкурро боз ҳам асоснок намуда, шароит фароҳам меоварад, ки дигар паҳлуҳои мавзӯи баррасишаванда дар таҳқиқотҳои минбаъда мавриди таҳлил ва омӯзиш қарор дода шавад. Дар асоси гуфтаҳои боло, ба чунин хулоса омадан мумкин аст, ки омӯзиши сиёсати инноватсионии давлат ва хусисятҳои он дар шароити соҳибистиклолии мамлакат вазифаи муҳим ва саривақтиест, ки таҳқиқи баррасии паҳлуҳои гуногуни он ба рушду устувори соҳибистиклолии кишвар, таҳияи механизмҳои муассир, баланд бардоштани таъмини зиндагии шоистаи шаҳрвандон ва муаррифии зарфият ва имкониятҳои Тоҷикистон ба ҷомеаи ҷаҳонӣ заминаи хуб фароҳам хоҳад овард.

Дарачаи навгонии натиҷаҳо дар диссертатсия ва нуктаҳои илмие, ки барои ҳимоя пешниҳод мешавад. Дар диссертатсияи Набизода Эмомалӣ Қуваталӣ якҷанд масъалаҳои муҳим ҳаҷун навоариҳои кори илмӣ ба назар мерасад, ки аз ҷониби диссертант дар навгонии илмии таҳқиқот мавриди омӯзиш қарор дода шудааст.

Аз ҷониби муаллиф мафҳуми сиёсати инноватсионии давлатӣ аз назари концептуалӣ муайян карда шудааст. Дар таҳқиқоти диссертатсионӣ сиёсати давлатии инноватсионӣ на танҳо ҳамчун воситаи рушди сиёсӣ, иқтимоию иқтисодӣ, балки ҳамчун унсури стратегияи давлатӣ, ки устувории низоми сиёсиро дар шароити дигаргуншавии технологии ҷаҳонӣ таъмин менамояд, мавриди баррасӣ қарор гирифтааст. Яке аз масъалаҳои дигаре, ки аз ҷониби диссертант ҳамчун нуктаи навгонии илмӣ мавриди омӯзиш қарор гирифтааст, ин таҳияи механизмҳои муассири рушди сиёсати инноватсионии миллӣ дар шароити Тоҷикистони муосир ба ҳисоб меравад. Инчунин, дар механизмҳои татбиқи сиёсати давлатии инноватсионӣ дар шароити муосир, аз ҷумла воситаҳои ташкилию танзим ва идоракунии муайян ва ба низом дароварда шуда, таъсири иродаи сиёсӣ ва самаранокии идоракунии давлатӣ ба сатҳи татбиқи инноватсия муайян карда шудааст.

Муаллиф механизмҳои амалишавии сиёсати инноватсионӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистонро ба ду самт ҷудо намудааст: механизми сиёсӣ-ҳуқуқӣ ва сиёсӣ-институтсионалӣ. Механизми сиёсӣ-ҳуқуқии амалигардонии сиёсати инноватсионӣ низоми ҷорабиниҳо ва воситаҳои муайяне мебошад, ки ба таъмини шароит ва нигоҳ доштани фазои самарабахши рушди инноватсия нигаронида шудаанд. Дар раванди амалишавии механизмҳои мазкур муаллиф омӯзиши таҷрибаи байналмилалӣ ва мутобиқ кардани онҳоро ба шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон яке аз роҳҳои асосии тақмили ин механизм арзёби намудааст.

Масъалаи дигаре, ки дар диссертатсия ҳамчун навгонии кори илмӣ пешниҳод карда шудааст, ин муайян намудани имкониятҳо ва самтҳои афзалиятноки сиёсати давлатии инноватсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад. Дар воқеъ муайян ва пешниҳод намудани имконият ва самтҳои афзалиятноки мавзӯи мазкур дар асоси манфиатҳои миллӣ, иқтисодии захиравӣ ва дигаргуниҳои равандҳои сиёсии муосир, аз қабili рақамикунонии хизматрасониҳои давлатӣ, татбиқи ҳукумати электронӣ, ҳамкорӣҳои илмӣю техникаӣ, рушди сармояи инсонӣ ва тавозуни минтақавӣ барои рушду инкишофи минбаъдаи мамлакат аҳамияти муҳимро касб менамояд. Дар маҷмӯъ ҳулоса намудан мумкин аст, ки муаллиф мушкилот ва дурнамои рушди сиёсати инноватсиониро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон баррасӣ намуда, ҷиҳати дарёфти роҳҳои ҳалли мушкилотҳои ҷойдошта ҳулоса ва пешниҳодҳои илман асоснок намудааст.

Асоснокӣ ва эътимоднокии ҳулосаҳо ва тавсияҳои дар диссертатсия ифодаёфта. Дар муқаддимаи рисолаи диссертатсионӣ мубрамияти мавзӯи тадқиқотӣ, дараҷаи омӯзиши он, робитаи таҳқиқот бо барномаҳо (лоиҳаҳо) ва масъалаҳои алоқаманди илмӣ ба таври мушаххас нишон дода шудааст. Асоснокии ҳулосаҳои таҳқиқот, пеш аз ҳама, бо сатҳи баланди маводи эмпирикӣ ва сарчашмаҳои назариявии истифодашуда алоқаманд мебошад. Ҳулосаҳои муаллиф ҷиҳати ташаккули механизми

самараноки рушди сиёсати инноватсионии давлат аҳамиятнок мебошанд. Муаллиф кушиш намудааст, ки мафҳум, моҳият, принципҳо ва муқоисаи сиёсати инноватсиониро дар шароити давлатҳои пешрафта бо истифода аз адабиёти илмӣ мавриди омӯзиш қарор дода, бо далелҳои бозғайимонашон диҳад. Ҳамзамон, муаллиф раванди татбиқи амалишавӣ ва механизмҳои муассири рушди сиёсати инноватсионии давлатро дар шароити Тоҷикистони муосир бо истифода аз санадҳои меъёрӣ – ҳуқуқӣ, концепсия ва стратегияҳо, барномаҳои давлатӣ ва оморҳои расмӣ муфассал баён доштааст. Инчунин, ташаббус ва иқдомҳои саривақтии Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар самти амалишавии сиёсати инноватсионии давлат дар солҳои соҳибистиклолӣ ба таври муфассал мавриди омӯзиш ва таҳлил қарор додааст.

Асоснокӣ ва эътимоднокии хулосаҳо ва тавсияҳои муаллиф боз дар он зоҳир мегардад, ки дар асоси омӯзиш ва таҳлилу хулосабарориҳои концепсияҳои илмӣ, аҳамияти татбиқи сиёсати инноватсионии давлатишон дода шудааст, ки барои таҳияи стратегияҳо ва барномаҳои дурнамои Тоҷикистон аҳамиятнок мебошанд.

Ҳаҷм ва сохтори диссертатсия. Диссертатсия аз номгӯи ихтисораҳо, муқаддима, тавсифи умумии таҳқиқот, се боб, шаш зербоб, хулоса, тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқот, рӯйхати адабиёт ва интишорот аз рӯйи мавзӯи диссертатсия иборат мебошад. Ҳаҷми умумии диссертатсия 192 саҳифаи матни компютериро ташкил медиҳад. Дар матни диссертатсия 4 ҷадвал ҷойгир карда шудааст. Дар тавсифи умумии таҳқиқот мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, объект ва мавзӯи таҳқиқот, асосҳои назариявӣ ва амалии таҳқиқот, наwgонии илмӣ таҳқиқот, нуқтаҳои асосии ба ҳимоя пешниҳодшаванда, мутобикати диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ, амалисозии натиҷаҳои таҳқиқот, сохтор ва ҳаҷми диссертатсияишон дода шудаанд.

Боби якуми диссертатсия «**Асосҳои назариявӣ методологии омӯзиши сиёсати инноватсионии давлат**» номгузори шуда, аз ду зербоб иборат мебошад. Дар боби мазкур мафҳум, моҳият ва хусусиятҳои сиёсати инноватсионӣ, принципҳо ва шароити татбиқи он бо истифода аз адабиёти васеи илмӣ мавриди омӯзиш қарор гирифтааст.

Зербоби аввали боби мазкур «**Сиёсати инноватсионӣ ва хусусиятҳои муҳимми он**» номгузори шуда, бештар асосҳои назариявии омӯзиши мафҳум ва хусусиятҳои асосии сиёсати давлатии инноватсионӣ мавриди баррасӣ қарор гирифтааст. Муаллиф бо маврид ишора мекунад, ки сиёсати инноватсионӣ махсусияти умумӣ дошта, ҳолати рушди ҳамаи соҳаҳои ҳаёти ҷамъиятиро фаро мегирад. Инноватсия дар сиёсат метавонад дар соҳаҳои гуногуни сиёсати давлатӣ, аз ҷумла: иқтимоӣ, иқтисодӣ, маориф ва илм, тандурустӣ, фарҳанг ва технология амалӣ гардад. Сиёсати инноватсионӣ дар шароити муосир ба рушду пешрафти бахшу соҳаҳои давлат нақши муҳим дошта, ҳамчун самти афзалиятноки татбиқи сиёсати давлатӣ муаррифӣ мегардад.

Муаллиф дар зербоби дуҷуми боби якум, ки «**Асосҳои концептуалӣ, принципҳои ва шароити татбиқи сиёсати инноватсионии давлат**» номгӯзори шудааст ба омӯзиши раванди татбиқи сиёсати инноватсионӣ ва шароити принципҳои асосии он таваҷҷуҳ намуда, масъалаи мазкурро мавриди таҳқиқ қарор додааст. Муаллиф чунин андеша дорад, ки яке аз усулҳои афзалиятноки методологӣ, ки дар таҳлили масъалаҳои сиёсӣ аҳамияти аввалиндараҷа дорад, муносибати концептуалӣ мебошад. Чунин тарзи муносибат имкон медиҳад, ки асосҳои концептуалии сиёсати инноватсионӣ ба таври аниқ муайян ва ошкор карда шавад. Инчунин, дар зербоби мазкур принципҳои сиёсати инноватсионии давлат ба таври муфассал таҳлил гардидааст.

Боби дуҷуми рисола «**Сиёсати инноватсионии давлат: заминаҳо ва низомии муқоисаҳо**» номгӯзори шуда, аз ду зербоб иборат мебошад. Дар боби мазкур муаллиф диққати асосиро ба омӯзиши таҷрибаи давлатҳои пешрафта дар бахши сиёсати инноватсионӣ ва омӯзиши заминаҳои сиёсӣ – ҳуқуқӣ ва марҳилаҳои ташаккули сиёсати инноватсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар даврони соҳибистиклолӣ равона кардааст.

Дар зербоби якуми боби дуюм «**Сиёсати инноватсионӣ ва хусусиятҳои муҳими он дар кишварҳои хориҷӣ**» муаллиф таҷрибаи амалӣ ва муқоисаи сиёсати инноватсионии давлатҳои гуногунро (дар мисоли давлатҳои ИДМ, Аврупои Шарқӣ ва Осиё) мавриди таҳлил қарор додааст. Зимни таҳқиқоти муаллиф таҷрибаи кишварҳо ба монанди Сингапур, Малайзия, Ҷопон ва Чин дар бахши дастовардҳои сиёсати инноватсионӣ ҳамчун намунаи олӣ баён гардида, татбиқ ва таҷрибаи пешқадами онҳо барои кишварҳои рӯ ба инкишоф аз ҷумла Тоҷикистон тавсия гардидааст.

Қайд карда шудааст, ки давлатҳо сиёсати инноватсионро барои рушди иқтисодӣ ва иҷтимоии худ тартиб, танзим ва тақвият мебахшанд. Зимни татбиқи он дар ҳар як кишвар шароит ва хусусиятҳои хосси миллӣ ба эътибор гирифта мешаванд. Муаллиф ба маврид иброз доштааст, ки муқоисаи ин моделҳо бо шароити Тоҷикистон имкон медиҳад, ки равишҳои дахлдор ва таҷрибаҳои институтсионалӣ муайян карда шаванд ва мутобиқгардонии онҳо метавонад самаранокии сиёсати инноватсионии давлатиро таъмин созад. Ба андешаи мо анҷом додани таҳлили назариявӣ ва амалии муаллиф дар ин самт яке аз муваффақиятҳои назаррас ба ҳисоб меравад.

«**Заминаҳои сиёсӣ – ҳуқуқии ташаккули сиёсати инноватсионӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон**» зербоби дуҷуми боби дуюм номгӯзори карда шудааст. Дар зербоби мазкур муаллиф ташаббусҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистонро аз рӯзҳои аввали соҳибистиклолии кишвар дар самти сиёсати инноватсионии давлат, аз ҷумла марҳилаҳои қабули санадҳои меъёрӣ – ҳуқуқӣ, Қарорҳои ҳукумат, Фармонҳои Президент, стратегияҳо ва барномаҳои давлатиро таҳлил намудааст. Дар зербоби мазкур аз

ҷониби муаллиф низоми санадҳои меъёри – ҳуқуқӣ дар баҳши сиёсати инноватсионӣ таҳия ва пешниҳод гардидааст.

Унвони боби сеюми диссертатсия – «**Самтҳои татбиқи сиёсати инноватсионӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон**» мебошад ва дорои ду зербоб аст. Дар ин боб раванди ташаккули сиёсати инноватсионӣ дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон, механизмҳо, афзалиятҳо ва имкониятҳои амалишавии он аз ҷониби муаллиф мавриди таҳлилу баррасӣ қарор гирифтааст.

Зербоби якуми боби сеюм зери унвони «**Механизмҳои амалишавии сиёсати инноватсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити муосир**» номгузори шудааст. Муаллиф дар зербоби мазкур механизми сиёсӣ-ҳуқуқии амалишавии сиёсати инноватсионӣ ва механизми сиёсӣ-институтсионалии амалишавии сиёсати инноватсиониро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон нишон додааст. Муаллиф ба сифати механизми сиёсӣ-ҳуқуқии амалигардонии сиёсати инноватсионӣ чунин баён доштааст, ки механизми сиёсӣ-ҳуқуқӣ низоми ҷорабиниҳо ва воситаҳои муайяне мебошад, ки ба таъмини шароит ва нигоҳ доштани фазои самарабахши рушди инноватсия нигаронида шудаанд.

Инчунин, ба сифати механизми сиёсӣ-институтсионалии татбиқи сиёсати инноватсионӣ дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон як қатор ниҳодҳо, ки бо мақсади татбиқи босамари сиёсати инноватсионӣ дар кишвар таъсис дода шудаанд ва фаъолияти ин ниҳодҳо, ки дар заминаи самаранокӣ ва объективии рушди дурнамои устувори сиёсати инноватсионӣ дар Тоҷикистон ба роҳ монда шудааст, ба таври муфассал аз ҷониби муаллиф баррасӣ гардидааст.

Дар зербоби дуюми боби сеюм, ки «**Самтҳои афзалиятнок ва имкониятҳои амалишавии сиёсати инноватсионӣ дар Тоҷикистон**» номгузори шудааст, омӯзиш ва муайян намудани масъалаи самтҳои афзалиятнок ва имкониятҳои амалишавии сиёсати инноватсионӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳлил гардидааст. Дар шароити соҳибистиклолии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ намудани сиёсати инноватсионӣ ва тақвияти ҳамкориҳои байналмилалӣ ҳамчун як афзалияти стратегии мамлакат эътироф мегардад. Аз замони ба даст овардани истиклолият Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо як қатор созмонҳои байналмилалӣ, ташкилотҳо ва давлатҳои гуногун ҳамкориҳои илмӣ ва илмию техникиро ба роҳ мондааст.

Гуфта шудааст, ки истифодаи ин афзалият ва имкониятҳо метавонад мавқеи Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар раёбандаи ҷаҳон дар баҳши инноватсия устувор нигоҳ дошта, онро аз рӯйи нишондиҳандаҳои рушди инноватсионӣ ба қатори кишварҳои пешрафтаи ҷаҳон шомил гардонад.

Дар хулосаи диссертатсия натиҷаҳои таҳқиқот ҷамъбаст гардида, тавсияҳои амалии муаллиф оид ба истифодаи натиҷаҳои таҳқиқот пешниҳод шудаанд.

Аҳамияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии диссертатсия. Диссертатсияи Набизода Эмомалӣ Қуваталӣ аҳамияти баланди илмӣ дошта, дар он бори аввал сиёсати инноватсионии давлат дар шароити Тоҷикистони соҳибистиклол бо назардошти хусусиятҳои хосси миллӣ, иқтисодию иҷтимоӣ, фарҳангӣ, маданияти сиёсӣ ва арзишҳои давлатдорӣ мавриди таҳқику омӯзиш қарор гирифтааст.

Муаллиф ба маврид иброз менамояд, ки дар доираи амалишавии сиёсати давлатии инноватсионӣ ба ташаккули расмиёти муассири қабули қарорҳои идоракунӣ, ҷорӣ намудани низомҳои рақамии татбиқи сиёсати давлатӣ, рушди устувори муносибатҳои иқтисодӣ ва истеҳсолӣ, инчунин ҳамгироии ҳамаҷонибаи ҷузъҳои сиёсӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоӣ ба мақсади баланд бардоштани мутобиқшавии низоми иҷтимоӣ ба тағйироти инноватсионӣ таваҷҷуҳи махсус дода мешавад.

Аҳамияти амалии натиҷаҳои таҳқиқот пеш аз ҳама дар он ифода меёбад, ки натиҷа ва ҳулосаҳои дар диссертатсия пешниҳодгардида метавонанд дар самти қабули барнома ва концепсияҳои сиёсати самаранокӣ давлатӣ, санадҳои меъёрӣ – ҳуқуқӣ дар самти татбиқи сиёсати инноватсионии давлат, рушду инкишофи ҷомеаи тоҷикистонӣ ба таври самаранок мавриди истифодабарӣ қарор дода шаванд. Ҳамзамон муаллиф зимни таҳқику баррасиҳо ва натиҷаҳои кори диссертатсионӣ қайд менамояд, ки ҳарчанд аз рӯзҳои аввали соҳибистиклолии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба рушду инкишофи сиёсати инноватсионии давлат таваҷҷуҳи хосса аз ҷониби Ҳукумати мамлакат равона гардида бошад ҳам, аммо барои мамлакат ташаккул ва таҳияи концепсияи сиёсати инноватсионии давлат хеле зарур мебошад. Мавқеи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар арсаи байналмилалӣ, таҳкими ҳамкориҳои мутақобила бо давлатҳо ва созмонҳои ҷаҳонӣ, таҳким ва самаранок гардонидани равандҳои идоракунии давлатӣ, баланд бардоштани шароити зиндагии аҳоли ва рушду инкишофи соҳаҳои мухталифи ҷомеаи тоҷикистонӣ аз татбиқи самаранокӣ барнома ва концепсияҳои сиёсати инноватсионии давлат вобастагии зиёд дорад.

Вобаста ба аҳамияти иқтисодӣ ва иҷтимоии мавзуи диссертатсионӣ чунин қайд намудан мумкин аст, ки сиёсати инноватсионии давлат дар баробари сирф ба равандҳои сиёсӣ рабт доштаниш, ба рушди иқтисодӣ ва иҷтимоии давлат низ нигаронида шудааст. Инчунин, ҷузъи муҳимми сиёсати инноватсионӣ ташаккули шароит барои татбиқи қарорҳои инноватсионӣ мебошад, ки ба ҳамгироии онҳо ба иқтисодиёти миллӣ ва соҳаи иҷтимоӣ мусоидат мекунад. Дар маҷмӯъ, гуфтан мумкин аст, ки омӯзиши мавзӯи мазкур дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон аҳамияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии худро доро буда, амалишавии меъёрҳои он метавонанд дар пешрафту инкишофи соҳаҳои мазкур саҳми шоиста мегузорад.

Наشري натиҷаҳои таҳқиқи аз рӯйи мавзуи диссертатсия. Натиҷаҳои асосии диссертатсия ва ҳулосаҳои таҳқиқот дар мақолаҳои илмӣ ва

маърузаҳои муаллиф нашр шудаанд. Натиҷаҳои илмӣ таҳқиқот дар 12 мақолаи илмӣ аз ҷумла 6 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 6 мақола дар конференсияҳои ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ ба таърифи расидаанд. Шумораи маводи ҷопшудаи муаллиф ба талаботи банди 35-и Тартиб додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 (бо тағйири иловаҳо бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 июни соли 2023 №295) тасдиқ гардидааст, мувофиқат менамояд. Мақолаҳои илмӣ нашршудаи муаллиф ба мазмун ва мавзӯи рисолаи илмӣ бевосита алоқаманд мебошанд.

Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. Диссертатсияи доктарабӣ дарёфти дараҷаи илмӣ бо риояи талаботи Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдарории диссертатсия, автореферати диссертатсия ва дигар маводи илмӣ, ки бо қарори Раёсати Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 27 декабри соли 2024, таҳти №493 тасдиқ гардидааст, ба расмият дароварда шудааст. Автореферат, ки аз диссертатсия бармеояд ба талаботи Тартиб додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 (бо тағйири иловаҳо бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 июни соли 2023 №295) тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ мебошад.

Бояд зикр намуд, ки дар баробари муваффақиятҳои қори диссертатсионӣ баъзе камбудӣҳо низ ба назар мерасад, ки онҳоро ба таври зерин ишора менамоем:

1. Дар боби 3- юми қори параграфӣ аввал, таъсифи механизми сиёсӣ – институтсионалии таъбиқи сиёсати инноватсионӣ оварда шудааст, аммо натиҷагирӣ фаъолияти самаранокӣ ин механизм дар шароити Тоҷикистони муосир ба таври қори ба назар намерасад.

2. Дар параграфи якуми боби якум таърифоти сиёсати инноватсионӣ аз ҷониби назарияҳои иқтисодӣ ва назарияҳои сиёсӣ қорон равшан оварда нашудааст.

3. Аз таҳлили рӯҳати адабиёт ошқор мегардад, ки қангоми омода намудани диссертатсия ва навишти он қорон аз шумораи бештари диссертатсияҳо ва таҳқиқотҳои илмӣ ки дар самти марбута навишта шудаанд, истифода нагардидааст.

4. Дар раванди мутолиаи матн қаме иштибоҳои имлоӣ ба назар мерасад, аммо ҳолати маъкур қорон ба сатҳи анҷомёфта ва асолатноқии қори таъсири маъфӣ намерасонад.

Албатта камбудӣҳои қойдошта ба муҳтавои қори диссертатсионӣ таъсиргузор набуда, моҳияти илмӣ онро ба ҳеҷ ваҷҳ ҳалалдор намесозад.

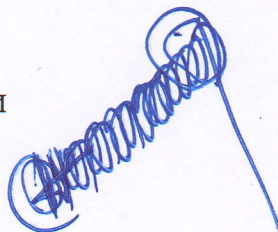
Диссертатсияи Набизода Эмомалӣ Қуваталӣ дар мавзӯи «Сиёсати инноватсионии давлат ва хусусиятҳои он дар шароити соҳибистиклолии Ҷумҳурии Тоҷикистон» ба яке аз масъалаҳои муҳимтарин дар шароити

рушди давлатдории миллӣ бахшида шуда, дар илмҳои сиёсии ватанӣ иқдоми хеле муҳим ва саривақтӣ мебошад. Диссертатсияи мазкур кори мустақилона анҷомёфтае мебошад, ки сохтори он тибқи талаботи муқарраргардида омода гардидааст. Ҳангоми таҳияи диссертатсия миқдори зарурии адабиётҳои илмӣ мавриди истифода қарор дода шудааст. Адабиёти истифодашуда ба омӯзиши мавзӯи мазкур ва масъалаҳои баррасигардида робитаи бевосита доранд. Диссертатсия аз рӯи мазмуну мундариҷа ба ихтисоси интихобгардида мувофиқат менамояд.

Дар маҷмӯъ, диссертатсияи Набизода Эмомалӣ Қуваталӣ дар мавзӯи «Сиёсати инноватсионии давлат ва хусусиятҳои он дар шароити соҳибистиклолии Ҷумҳурии Тоҷикистон», ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯи ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, раёвандҳо ва технологияҳои сиёсӣ пешбини гардидааст, дар сатҳи баланди илмӣ ба анҷом расида, ба талаботи пешбиниамудаи бандҳои 31 ва 33-и Тартиб додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 (бо тағйири иловаҳо бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 июни соли 2023 №295) тасдиқ гардидааст, мувофиқ мебошад. Диссертатсияи мазкур таҳқиқоти мукаммал ва мустақилона анҷомёфта ба шумор рафта, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯи ихтисосӣ пешбинигардида мебошад.

Муқарризи расмӣ:

Доктори илмҳои сиёсӣ,
дотсент, муовини директори
Маркази таҳқиқоти стратегияи назди
Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Шарифзода Л.Ш.

Имзои Л.Ш. Шарифзодаро тасдиқ менамоям,
сардори шуъбаи кадрҳо
МТС назди Президенти ҚТ

Исроилова С.С.

«02» «09» 2025

Суроға: 734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш. Душанбе, ноҳияи Фирдавсӣ, хиёбони Рӯдакӣ, 89
Тел.: +992 987 49-10-69
E-mail: slohuti@mail.ru